

การเข้าถึงสิทธิสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ต้องขังพิการ :
กรณีศึกษา เขตบริหารเรือนจำ เขต 10 (กรุงเทพฯ, นนทบุรี)¹

ภัทรพร จันท์เจริญ²
ศาสตราจารย์ ระพีพรรณ คำหอม³

Received 14th September, 2021

Revised 14th October, 2021

Accepted 28th December, 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาการเข้าถึงและใช้ประโยชน์สวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการกรณีศึกษาเขตบริหารเรือนจำ เขต 10 (กรุงเทพฯ, นนทบุรี) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการเข้าถึงและการรับรู้สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ต้องขังพิการ วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลกับประชากรที่จะศึกษาแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้ต้องขังพิการที่ถูกควบคุมภายในเรือนจำและทัณฑสถานในกรุงเทพฯ และนนทบุรี จำนวน 194 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์เป็นลักษณะสถิติไม่ใช้พารามิเตอร์ (Non-parametric) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกลุ่มประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 31-40 ปี เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาจบการศึกษาประถมศึกษา ธรรมดาความผิดฐานคดีอาชญากรรมมากที่สุด มีระยะเวลาการอยู่ในเรือนจำเฉลี่ย 1-10 ปี เป็นผู้ต้องขังพิการคดีเด็ดขาด โดยส่วนมากได้รับการขึ้นทะเบียนคนพิการ และมีความพิการประเภท 3 (การเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย) เป็นส่วนใหญ่ ผลการศึกษาการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยภายในเรือนจำและทัณฑสถาน สามารถแบ่งบริการออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) บริการด้านที่อยู่อาศัย 2) บริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกาย พบว่า ผู้ต้องขังพิการสามารถเข้าถึงบริการด้านที่อยู่อาศัยและเข้าไม่ถึงบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกายที่เรือนจำและทัณฑสถานจัดขึ้น

คำสำคัญ : ผู้ต้องขังพิการ, การเข้าถึงสิทธิสวัสดิการ, สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ต้องขังพิการ

¹ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ปริญญาโท เรื่อง การเข้าถึงและใช้ประโยชน์สวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการกรณีศึกษาเขตบริหารเรือนจำ เขต 10 (กรุงเทพฯ, นนทบุรี)

² นักศึกษาบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³ อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

The access to housing welfare for disabled inmates : A case study of prison management group region 10 (Bangkok, Nonthaburi)

Pattraporn Janjaroen
Professor Rapeepan Kumhom

Abstract

This research is an integral part of the study of the access to, and the use of welfare benefit for, disabled inmates: a case study prison management group region 10 (Bangkok, Nonthaburi). Its objective is to study the access and awareness level of housing welfare for disabled inmates. The study method is a quantitative research whereby using questionnaire as an inform collection method. Focus group is 194 disabled inmates imprisoned within prisons and corrections institutions in Bangkok and Nonthaburi province. Non-parametric is used for research analysis method, i.e. frequency, percentage, average, and deviation standard. Most of focus group gender is male, with age range 31-40 years old. The education level is an elementary degree. Drug case is the most one they committed, with an average imprisonment 1-10 years. 96.6% of them is the sentenced inmates with registered disabled inmates. Most of them are in the third type of disability (movement or body). The result of the access to housing welfare within prisons and corrections institutions could be categorized into 2 service types: 1) Housing service 2) Conveniences and support service for body. It is found that disable inmates can access to housing welfare, whereas cannot access to conveniences and support service for body provided by prisons and corrections institutions.

Keywords: Disabled inmates, The access to welfare, Housing welfare for disabled inmates

บทนำ

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีภารกิจหลักในการควบคุมผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลและคำสั่งลงโทษของผู้มีอำนาจตามกฎหมาย โดยคุมขังไว้ในเรือนจำ ทณฑสถาน สถานกักขัง หรือสถานกักกัน เพื่อมุ่งแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมนิสัยให้ผู้ต้องขังสามารถกลับคืนสู่สังคมทั่วไป การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชนและได้รับการคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ทั้งนี้ยังมีการดำเนินการด้านสวัสดิการให้แก่ผู้ต้องขัง เช่น สวัสดิการพื้นฐาน การรักษาพยาบาล การศึกษา ด้านอนามัยผู้ต้องขัง เป็นต้น และมีการจัดประเภทกลุ่มผู้ต้องขังพิเศษออกเป็น ผู้ต้องขังตั้งครุภักดิ์ ผู้ต้องขังแม่ลูกอ่อน ผู้ต้องขังสูงอายุ ผู้ต้องขังพิการ ผู้ต้องขังติดเชื้อ (HIV) เด็กติดต้องขัง และ ผู้ต้องขังไม่มีญาติ เพื่อจะได้รับการพัฒนาและฟื้นฟูตามแต่ละกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับสุมาลี ประเสริฐประศาสน์ (อ้างถึงในกริธา จงจิตต์, 2552, น.13) กล่าวว่า หากผู้ต้องขังได้รับการปฏิบัติที่มีมนุษยธรรม ได้รับอาหารที่มีคุณภาพ มีที่อยู่อาศัยที่ถูกหลักอนามัย ไม่แออัด มีการรักษาพยาบาล ได้รับการพักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการต่างๆ ตลอดจนได้รับการสงเคราะห์เมื่อตนเองและครอบครัวได้รับความเดือดร้อนจะทำให้ผู้ต้องขังมีกำลังใจที่จะดำรงชีวิตและอยู่ในระเบียบวินัย ตลอดจนมีความพร้อมที่จะพร้อมที่จะได้รับการแก้ไขฟื้นฟูและพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของตนต่อไป

ปัจจุบันผู้ต้องขังที่อยู่ในการควบคุมจำนวน 363,825 คน เป็นเพศชาย 316,449 คน และเพศหญิง 47,376 คน ภายในมีผู้ต้องขังพิการต้องโทษอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานต่างๆ ทั่วประเทศจำนวน 3,583 ราย เป็นผู้ต้องขังพิการเพศชาย 3,235 คน และผู้ต้องขังพิการเพศหญิง 348 คน พบว่ามีผู้ต้องขังพิการต้องโทษอยู่ในการควบคุม คิด

เป็นร้อยละ 1 ของจำนวนผู้ต้องขังทั้งหมด (ข้อมูล ณ วันที่ 4 ตุลาคม 2562) เมื่อมีผู้ต้องขังพิการต้องโทษ จะได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพร่างกายและพัฒนาศักยภาพตามความเหมาะสมตามที่กรมราชทัณฑ์กำหนด โดยมีกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพจะได้รับการปรับสภาพทางร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยวิธีการทางการแพทย์ การศึกษา ทางสังคม การฝึกอาชีพ และการแก้ไขปัญหาดังกล่าวตามพระราชบัญญัติส่งเสริมคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 เพื่อให้ผู้ต้องขังพิการมีความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ในการดำรงชีวิตภายในเรือนจำและทัณฑสถาน รวมถึงสามารถใช้ชีวิตร่วมกับผู้ต้องขังทั่วไปได้ และเกิดความพร้อมจะกลับเข้าสู่สังคมได้ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม (ส่วนสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขัง, หน้า 4-5) มีการแบ่งลักษณะประเภทของความพิการ 7 ประเภท ตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง ประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ ฉบับที่ 2 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2555 เล่ม 129 ตอนพิเศษ 199ง โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 4 และมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 ประกอบด้วยความพิการทางทรงมองเห็น ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม ความพิการทางสติปัญญา ความพิการทางการเรียนรู้ และความพิการทางออทิสติก ในปัจจุบันกรมราชทัณฑ์มีการแบ่งประเภทความพิการเป็น 7 ประเภท แต่ปัจจุบันการรายงานผลผู้ต้องขังพิการจากเรือนจำ/ทัณฑสถานต่างๆ ยังคงใช้ประเภทความพิการ 5 ประเภทดังเดิม

อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความแออัด ความเป็นอยู่ที่อยู่ภายใต้ข้อจำกัด

ต่างๆ วิธีชีวิตที่ต้องอยู่ภายใต้ระเบียบวินัย อีกทั้งผู้ต้องขังพิการที่ต้องโทษมีบางส่วนที่ยังไม่ได้ขึ้นทะเบียนคนพิการเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้ต้องขังพิการกลุ่มนี้เข้าไม่ถึงสิทธิประโยชน์เท่าที่ควร และอาจส่งผลทำให้ดำรงชีวิตอย่างยากลำบาก และด้วยข้อจำกัดในด้านทรัพยากรทางการบริหารของเรือนจำเป็นผลทำให้เรือนจำหรือทัณฑสถานอาจไม่สามารถให้การดูแลหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังได้อย่างเต็มที่

จะเห็นว่า หลักสำคัญในการจัดสวัสดิการสังคมแก่คนพิการทุกประเภทความพิการในชั้นพื้นฐานตามสิทธิพึงได้รับตามรัฐธรรมนูญ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ครอบคลุมบริการทุกด้าน โดยทั่วถึงและเป็นธรรม จึงเป็นเหตุให้ศึกษา “การเข้าถึงสิทธิสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ต้องขังพิการ กรณีศึกษาเขตบริหารเรือนจำ เขต 10 (กรุงเทพฯ, นนทบุรี)” เพื่อศึกษาการระดมการเข้าถึงและการรับรู้สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย เพื่อเป็นการพัฒนาด้านสวัสดิการผู้ต้องขังพิการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ตลอดจนให้ผู้ต้องขังพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้ พร้อมทั้งเข้ารับการแก้ไขฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อกลับคืนสู่สังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการเข้าถึงสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ต้องขังพิการ กรณีศึกษาเขตบริหารเรือนจำ เขต 10 (กรุงเทพฯ, นนทบุรี)
2. เพื่อศึกษาการรับรู้สิทธิสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยของผู้ต้องขังพิการ กรณีศึกษาเขตบริหารเรือนจำ เขต 10 (กรุงเทพฯ, นนทบุรี)

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ต้องขังพิการ หมายความว่า ผู้ต้องขังพิการที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานใน

เขตกรุงเทพมหานคร, นนทบุรี ที่มีลักษณะความพิการ และผู้ต้องขังพิการต้องเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 18 ปีขึ้นไป สามารถสื่อสารเข้าใจ สมครใจในการให้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้

สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยสำหรับผู้ต้องขังพิการ หมายความว่า ผู้ต้องขังพิการที่ต้องได้รับบริการสวัสดิการคนพิการตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ในด้านที่อยู่อาศัย โดยเรือนนอนมีความสะอาด แสงสว่างเพียงพอ มีการระบายอากาศ มีส้วมและที่อาบน้ำเพียงพอ การกำจัดขยะมูลฝอย มีน้ำสะอาด มีการจัดเครื่องนุ่งห่มเสื้อผ้าอย่างน้อยปีละ 2 ชุด ผ้าห่มปีละ 1 ผืน และจัดให้มีอารยสถาปัตยกรรมทางลาดเอียง รวมถึงการปรับสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้ผู้ต้องขังพิการ (สำรวจ ทดตั้ง รวบรวม ปรับปรุงพื้นที่ทางเดิน)

การเข้าถึงสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการ หมายความว่า ความสามารถในการรับรู้ของผู้ต้องขังพิการที่มีต่อสวัสดิการพิการขณะที่ต้องโทษอยู่ในทัณฑสถาน

แนวทางทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษานี้มีพื้นฐานจากแนวคิดการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์สวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการเป็นการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้ต้องขังที่มีความพิการ ชั้นพื้นฐานตามสิทธิที่ผู้ต้องขังพิการควรจะได้รับ โดยเป็นไปตามข้อกฎหมายและพระราชบัญญัติต่างๆ ซึ่งคำนึงถึงหลักสิทธิมนุษยชน ความเป็นมนุษย์ การดำเนินงานต่างๆ นี้ มีกรมราชทัณฑ์เป็นเจ้าภาพหลักในการประสานข้อมูลต่างๆ ของผู้ต้องขังพิการไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้ผู้ต้องขังพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์สวัสดิการสำหรับคนพิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อตัวคนพิการเอง โดยได้แบ่งหัวข้อการศึกษาแนวคิดการเข้าถึงและใช้ประโยชน์สวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการ ดังนี้

ความหมายการเข้าถึงสวัสดิการผู้ต้องขังพิการ

จากการศึกษานิยามของ “การเข้าถึง” พบว่า จูริรัตน์ ผ่องแผ้ว (อ้างถึงใน วาริ ปัญญาจะผลิตกุล, 2543, น.37) ได้นิยามความหมาย การเข้าถึง ว่า วิถีทาง หนทาง หรือวิธีการในการเข้าหา การได้มา หรือการใช้ หรือสิทธิในการใช้ หนทางในการใช้ ประโยชน์ ความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ต่างๆ หรือความสามารถที่จะเข้าไปถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สอดคล้องกับนิยามของ เจนณรงค์ อุन्नชัย (2549, น.22) ให้ความหมาย การเข้าถึงว่าเป็นการใช้ประโยชน์จากสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นสิทธิ ผลประโยชน์และบริการต่างๆ เพื่อลดข้อจำกัดและได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในทุกๆ ด้าน เพื่อให้สามารถใช้สิทธิและบริการได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม สรุปได้ว่า การเข้าถึง หมายความว่า ความสามารถในการรับรู้ถึงสิทธิประโยชน์ หรือ บริการต่างๆ ที่จัดขึ้น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้บริการ ทั้งนี้ การเข้าถึงสวัสดิการผู้ต้องขังพิการ จึง หมายความว่า ความสามารถในการรับรู้ถึงสวัสดิการ พิการ ขณะที่ต้องโทษอยู่ภายในเรือนจำหรือทัณฑสถาน

ความสำคัญของการเข้าถึงสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการ

ตามที่ นิรมล รongศรีแย้ม (2552, หน้า 10) ได้ศึกษาการเข้าถึงบริการ (access services) นั้น เป็นการจัดบริการในรูปแบบหนึ่งในหลายๆ รูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเข้าถึงด้านข้อมูลข่าวสารนั้น นับว่ามีความสำคัญ เนื่องจากทำให้กลุ่มเป้าหมาย หรือประชาชน สามารถที่จะเข้าถึงและรับทราบถึง แหล่งทรัพยากร บริการต่างๆ และหน่วยงานที่ ให้บริการ เช่นเดียวกับการเข้าถึงสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการ นั้น จะทำให้ผู้ต้องขังพิการสามารถ

เข้ารับบริการที่รัฐจัดหนึ่งทั้งในรูปแบบแผนงาน โครงการต่างๆ ให้กับตน เพื่อสามารถดำรงชีวิตอยู่ ภายในทัณฑสถานและเรือนจำรวมถึงสังคมภายหลัง พ้นโทษได้อย่างปกติ

ความสามารถในการเข้าถึงสวัสดิการผู้ต้องขัง พิการ

พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ (2556,น. 52-53) นิยามความหมาย การเข้าถึงสิทธิ คนพิการ หมายถึง ความสามารถของคนพิการที่สามารถเข้าถึงสิทธิ เพื่อให้คนพิการดำรงชีวิตอยู่ได้ โดยอิสระและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกด้านของการดำเนินชีวิต รัฐภาคีจะจัดทำดำเนินการที่เหมาะสมที่จะให้ คนพิการสามารถเข้าถึง สภาพแวดล้อมทางกายภาพ การขนส่ง สารสนเทศ และการสื่อสาร รวมทั้งเทคโนโลยีและระบบ สารสนเทศและการสื่อสาร และสิ่งอำนวยความสะดวก รวมถึงบริการอื่นที่ เปิดหรือจัดให้แก่ สาธารณสุขทั้งในเมืองและในชนบท โดยจะอยู่บน พื้นฐานเท่าเทียมกับบุคคลอื่น มาตรการเหล่านี้ซึ่ง รวมถึงการบ่งชี้และการขจัดอุปสรรคและข้อกีดกัน ต่อความสามารถในการเข้าถึง ซึ่งจะใช้บังคับกับ อาคาร ถนน การขนส่งและสิ่งอำนวยความสะดวก อื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานที่ รวมถึงโรงเรียน บ้าน สถานบริการทางการแพทย์ และสถานที่ทำงาน บริการสารสนเทศ การสื่อสาร และการบริการอื่นๆ รวมถึงบริการอิเล็กทรอนิกส์และบริการในกรณีฉุกเฉิน

ขณะเดียวกันนั้น คนพิการกระทำคามผิด และต้องโทษอยู่ภายในเรือนจำและทัณฑสถาน สามารถเข้าถึงสิทธิและสวัสดิการพิการในบางบริการ เนื่องจากข้อจำกัดในด้านการควบคุม อย่างไรก็ตาม สำนักสังคมสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์ (2551, น. 5) ได้ศึกษาปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติต่อ ผู้ต้องขังในการควบคุม แก้ไขพัฒนาพฤติกรรม และการดำเนินงานด้านสังคมสงเคราะห์ในงานราชทัณฑ์

ไทย สรุปประเด็นปัญหาที่ส่งผลต่อการเข้าถึงสวัสดิการผู้ต้องขังพิการ ปัญหาในด้านของจำนวนผู้ต้องขังมีมากกว่าความจุมาตรฐาน ส่งผลให้การควบคุม แก้ไข การฝึกวิชาชีพ ตลอดจนการให้บริการด้านสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขังให้เป็นไปตามมาตรฐาน และแนวทางที่กรมราชทัณฑ์กำหนดดำเนินการได้ยาก ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ไม่อาจแก้ไขได้เพียงหน่วยงานเดียว ควรได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายต่างๆ และปัญหาการเรียกร้องสิทธิมนุษยชนในเรือนจำ เป็นการเรียกร้องในส่วนของสวัสดิการและการได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ ซึ่งปัญหาดังกล่าวกรมราชทัณฑ์มีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนงบประมาณและอัตรากำลังเจ้าหน้าที่จากรัฐและการประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภาคสังคมเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษานี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์สวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการ กรณีศึกษาเขตบริหารเรือนจำเขต 10 (กรุงเทพมหานคร, นนทบุรี)” เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ต้องขังที่มีความพิการที่อยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานในเขตกรุงเทพมหานคร และนำมาวิเคราะห์ผลต่อไป

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

เป็นการเก็บข้อมูลกับผู้ต้องขังพิการที่ต้องโทษภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน จากเรือนจำจำนวน 6 แห่ง, ทัณฑสถานหญิง จำนวน 2 แห่ง, ทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง จำนวน 1 แห่ง และทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ จำนวน 1 แห่ง รวม 10 แห่ง โดยมีประชากรที่ศึกษารวมจำนวน 225 คน เก็บข้อมูลได้จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 76.08

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับผู้ต้องขังพิการ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐาน ส่วนที่ 2 การเข้าถึงสิทธิสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย จำนวน 14 ข้อ ลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) มีตัวเลือกคำตอบเพียง 2 ตัว (เข้าถึงสิทธิคนพิการ = 1 คะแนน, เข้าไม่ถึงสิทธิคนพิการ = 0 คะแนน) และส่วนที่ 3 แนวทางการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการผู้ต้องขังพิการหรือข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จากผู้ต้องขังที่มีความพิการที่อยู่ในเรือนจำและทัณฑสถานในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการส่งแบบสอบถามผ่านทางไปรษณีย์ไปยังเรือนจำและทัณฑสถานที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (Statistical Package for Social Science: SPSS) และใช้สถิติที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ (Non-parametric) ในการวิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

จริยธรรมการวิจัย

บทความนี้มาจากโครงการวิจัย เรื่อง “การเข้าถึงและการใช้ประโยชน์สวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการ กรณีศึกษาเขตบริหารเรือนจำ เขต 10 (กรุงเทพมหานคร, นนทบุรี)” ได้รับการอนุมัติด้านจริยธรรมการทำวิจัยในคนจากคณะอนุกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชุดที่ 2 สาขาสังคมศาสตร์ ตามมติที่ประชุมครั้งที่ 18/2562 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2562 รหัสโครงการวิจัยที่ 062/2562 หนังสือรับรองเลขที่ 069/2562 และรับการอนุมัติจากกรมราชทัณฑ์ ตามหนังสือกรมราชทัณฑ์ เลขที่

ยธ 0704.1/33620 ลงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2563
เรื่อง อนุญาตให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลการทำ
วิจัย

ผลของการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ต้องขังพิกการ ส่วนที่ 2 การเข้าถึงสิทธิสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย และส่วนที่ 3 แนวทางการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการผู้ต้องขังพิกการหรือข้อเสนอแนะ โดยแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังนี้

ผลการศึกษาส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป พบว่ากลุ่มผู้ต้องขังพิกการที่อยู่ภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานจำนวน 194 คน กลุ่มประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีช่วงอายุระหว่าง 31 - 40 ปี มีสถานภาพเป็นโสด เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาจบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพก่อนต้องโทษส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้าง กระทำอาชญากรรมผิดฐานคดีอาชญากรรมติดจำนวนมากที่สุด มีระยะเวลาการอยู่ในเรือนจำส่วนมากเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1-10 ปี ซึ่งมีความโทษเป็นผู้ต้องขังพิกการคดีเด็ดขาด ส่วนใหญ่ได้รับการขึ้นทะเบียนคนพิการ และกลุ่มประชากรส่วนมากมีความพิการประเภท 3 ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

ผลการศึกษาส่วนที่ 2 การเข้าถึงสิทธิสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย แบ่งออกเป็น (1) บริการที่อยู่อาศัย และ (2) บริการสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกาย มีรายละเอียดดังนี้

(1) การเข้าถึงบริการที่อยู่อาศัยผู้ต้องขังพิกการ มีการเข้าถึงมากที่สุดไปจนน้อยที่สุดประกอบด้วย ผู้ต้องขังพิกการสามารถเข้าถึงในเรือนนอนมีแสงสว่างเพียงพอ/มีการระบายอากาศ ถูกสุขลักษณะ (ร้อยละ 98.5), มีส้วมที่สะอาดและที่อาบน้ำเพียงพอ และการเข้าถึงน้ำดื่มสะอาดและเพียงพอ (ร้อยละ 95.9), มีเสื้อผ้า/กางเกง อย่างน้อย 2 ชุดตามที่เรือนจำ/ทัณฑสถานจัดให้ (ร้อยละ 95.4) และการเข้าถึงผ้าห่ม ปีละ 1 ผืน (ร้อยละ

87.6) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ผู้ต้องขังพิกการเข้าถึงบริการด้านที่อยู่อาศัย

(2) การเข้าถึงบริการสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกาย มีการเข้าถึงมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด ประกอบด้วย ผู้ต้องขังสามารถเข้าถึงรถเข็น (ร้อยละ 79.9), ไม้เท้า (ร้อยละ 77.3), ไม้ค้ำยัน (ร้อยละ 74.2), ส้วมราบ (ร้อยละ 72.7), Walker (ร้อยละ 70.6), ราวจับและการปรับทางเดิน (ร้อยละ 68.0), ทางลาดเอียง (ร้อยละ 66.0) และขาเทียม (ร้อยละ 61.9) ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า ผู้ต้องขังพิกการเข้าไม่ถึงบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกาย

ผลการศึกษาส่วนที่ 3 แนวทางการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการผู้ต้องขังพิกการหรือข้อเสนอแนะ พบว่ากลุ่มประชากรได้แสดงความคิดเห็นจำแนกตามความถี่ของความคิดเห็นเรียงจากมากไปหาน้อย ในลำดับที่ 1 ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้สิทธิสวัสดิการคนพิการ เพื่อเข้าถึงสิทธิที่ควรได้ (ความถี่ = 8) ลำดับที่ 2 ควรมีการพัฒนาระยะเวลาการดำเนินงานให้เร็วขึ้น เช่น มีบัตรคนพิการแล้วยังไม่ได้รับคนพิการ, การประสานงานหน่วยงานภายนอกเข้ามาซ่อมอุปกรณ์ (ความถี่ = 7) ลำดับที่ 3 มีแนวทางการปฏิบัติงานที่ชัดเจนดีแล้ว ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้ต้องขัง (ความถี่ = 4) ลำดับที่ 4 ควรมีการดำเนินการเบี้ยคนพิการเข้าบัญชีธนาคารของผู้ต้องขังพิกการโดยตรง โดยไม่ต้องโอนเข้าบัญชีญาติหรือครอบครัว (ความถี่ = 3) ลำดับที่ 5 ควรมีการดำเนินการพักการลงโทษ, ลดวันต้องโทษ กรณีพิเศษให้กับคนพิการ (ความถี่ = 3) ลำดับที่ 6 ควรมีการจัดทำทางลาดเพิ่มขึ้น (ความถี่ 2) ลำดับที่ 7 ควรมีการพัฒนาความสะอาดของน้ำดื่ม (ความถี่ 1) ลำดับที่ 8 ควรมีสถานที่นันทนาการสำหรับคนพิการทางจิตใจ (จิตเวช) (ความถี่ 1) ลำดับที่ 9 ควรจัดให้มีที่อาบน้ำเฉพาะสำหรับผู้ต้องขังพิกการ (ความถี่ 1) และลำดับที่ 10 ควรเพิ่ม

อุปกรณ์ช่วยเหลือให้มากกว่าเดิม (รถเข็น, ไม้เท้า)
(ความถี่ 1)

การอภิปรายผล

ผลการศึกษาการเข้าถึงสิทธิสวัสดิการผู้ต้องขังพิการด้านที่อยู่อาศัย กรณีศึกษาเขตบริหารเรือนจำ เขต 10 (กรุงเทพฯ, นนทบุรี) สามารถอภิปรายผลการวิจัย มีดังต่อไปนี้

1. เรือนจำและทัณฑสถานแต่ละแห่งมีการจัดบริการสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยให้กับผู้ต้องขังพิการอย่างเหมาะสม ส่วนบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกาย พบว่าผู้ต้องขังพิการเข้าไม่ถึงบริการด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกาย จากผลการศึกษาเห็นได้ว่า ผู้ต้องขังพิการเข้าถึงบริการด้านที่อยู่อาศัย โดยประเด็นการเข้าถึงบริการดังกล่าวมากที่สุด คือ ภายในเรือนนอนมีแสงสว่างเพียงพอ/มีการระบายอากาศถูกสุขลักษณะ (ร้อยละ 98.5) เข้าถึงน้อยที่สุด คือ การเข้าถึงผ้าห่ม ปีละ 1 ผืน (ร้อยละ 87.6) และผู้ต้องขังพิการมีการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกายมากที่สุด คือ รถเข็น (ร้อยละ 79.9) และการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกายน้อยที่สุด คือ อุปกรณ์ขาเทียม (ร้อยละ 61.9) ทั้งนี้ การเข้าถึงบริการด้านต่างๆ ขึ้นอยู่กับนโยบายและการบริหารของแต่ละเรือนจำ/ทัณฑสถานจัดสรรสวัสดิการให้กับผู้ต้องขัง จากการศึกษาคณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ไอซีอาร์ซี : ICRC) (2555) กล่าวว่า ความไม่เพียงพอด้านสิ่งอำนวยความสะดวกส่งผลให้การบริการต่างๆ ภายในเรือนจำเกิดความเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุดา สุวรรณรักษ์ (2549) ได้ศึกษาการปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง : ภาพสะท้อนจากผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง กล่าวถึงการปรับปรุงด้านที่อยู่อาศัยควรขยายเรือนนอนให้เพียงพอต่อจำนวนผู้ต้องขัง จะช่วยลด

ข้อจำกัดและสามารถให้ผู้ต้องขังมีความพร้อมที่จะรับการพัฒนาพฤติกรรมเสียมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาของ ธัญชนก ไม้แก้ว และ ธาณี วรภัทร์ (2564) พบว่า ผู้ต้องขังภายในเรือนจำและทัณฑสถานมีการนอนรวมกันและเกิดปัญหาความแออัด ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการแพร่กระจายของโรคติดต่อได้ง่าย มีผลการศึกษาทิศทางเดียวกับ ปาณิธาน ตั้งตระกูล (2556) พบว่า ควรมีการลดปริมาณผู้ต้องขังภายในเรือนจำลง โดยนำเครื่องมือเทคโนโลยีต่างๆ มาปรับใช้ ตลอดจนการดำเนินงานทัณฑปฏิบัติต่างๆ เช่น การลดการต้องโทษ พักการลงโทษ เพื่อลดปริมาณผู้ต้องขังภายในเรือนจำ

2. ข้อมูลพื้นฐาน เช่น อายุ ระดับการศึกษา และสภาพความพิการ ส่งผลต่อการเข้าถึงบริการสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกายที่แตกต่างกัน ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าผลการศึกษาการเข้าถึงสวัสดิการสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกายมีการเข้าถึงอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ พบว่ามีข้อจำกัดในการจัดซื้อจัดจ้างที่ไม่ตรงกับความต้องการและจัดหาอุปกรณ์อำนวยความสะดวกเป็นไปด้วยความยากลำบาก ทั้งนี้มีผลการศึกษาไปในทิศทางเดียวกัน การศึกษาวิจัยของ อีราพร ดาวเจริญ (2559), ศิริลักษณ์ มาปง (2551) และ ธนายุส ธนธิติ ประฤดา สุริยันต์ และยุวดี ธีรรัตล (2549) เห็นว่า ควรมีการให้ความสำคัญกับการกระจายความเป็นธรรม การเข้าถึงทรัพยากรและบริการต่างๆ ที่แต่ละคนมีความจำเป็นและความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกที่แตกต่างกันไป ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้จะทำให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ในสังคมได้อีกด้วย พร้อมทั้งผลักดันการประชาสัมพันธ์และแนะนำสื่อแนวทางการแก้ไขสภาพความพิการ เพื่อให้ผู้พิการสามารถที่จะเข้าถึงบริการได้ด้วยตนเองมากที่สุด

นอกจากนี้การศึกษาของ ัญญลักษณ์ รุ่งแสงจันทร์ (2563) พบว่า รูปแบบการบริการโดยแบ่งคนพิการตามช่วงอายุจะส่งผลให้การออกแบบการบริการ การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการได้อย่างเหมาะสมตามวัย รูปแบบการแบ่งคนพิการเข้ารับการดูแลตามเพศนั้นจะช่วยให้เกิดการบริการได้อย่างเหมาะสม

3. ผู้ต้องขังพิการไม่ว่าจะสัญชาติใดสามารถรับสวัสดิการต่างๆ ที่คนพิการควรได้รับตามที่กรมราชทัณฑ์จัดสรร ผลการศึกษาทำให้เห็นว่าความสามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการผู้ต้องขังพิการตามที่กรมราชทัณฑ์ดำเนินการจัดสรรนั้น หมายถึง ผู้ต้องขังพิการที่ต้องโทษภายในเรือนจำ/ทัณฑสถานทุกสัญชาติและมีความพิการบ่งชี้ผู้ต้องขังพิการที่ต้องโทษสามารถเข้าถึงสวัสดิการคนพิการได้ อย่างไรก็ตามผู้ต้องขังพิการจะได้รับสวัสดิการที่ผู้ต้องขังทั่วไปพึงได้ตามปกติและได้รับสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการเพิ่มเติมอีก ในแต่ละปีกรมราชทัณฑ์มีการกำหนดให้แต่ละเรือนจำ/ทัณฑสถานเก็บสถิติจำนวนข้อมูลผู้ต้องขังพิการ โดยแบ่งออกเป็นผู้ต้องขังพิการที่จดทะเบียนและไม่จดทะเบียนคนพิการ (ไม่แบ่งสัญชาติ) จากนั้นนำเสนอต่อกรมราชทัณฑ์ เพื่อพิจารณางบประมาณสนับสนุนสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการในปีต่อไป

นอกจากนี้ความสามารถเข้าถึงสิทธิสวัสดิการผู้ต้องขังพิการตามกฎหมาย ในที่นี้หมายความถึง ผู้ต้องขังพิการที่มีสัญชาติไทยและบัตรประจำตัวคนพิการ ซึ่งสิทธิสวัสดิการผู้ต้องขังพิการตามกฎหมายนั้นเป็นสิทธิในสวัสดิการจากรัฐสิทธิที่คนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการพึงได้ตามที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กำหนดให้ คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดจนความช่วยเหลืออื่นๆ จากรัฐและมีสิทธิได้รับเบี้ยความพิการอันเป็นสิทธิในการได้รับสวัสดิการจากรัฐ ขั้นตอนการดำเนินการปรากฏใน

กรณีคนพิการซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามระเบียบพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 เป็นผู้ต้องขังหรือจำคุกอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน หรือสถานที่คุมขังของกรมราชทัณฑ์ ให้ไปลงทะเบียนและยื่นคำขอรับเบี้ยความพิการต่อผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถาน เพื่อนำส่งเป็นหนังสือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นภูมิลำเนาของคนพิการตามกฎหมาย เพื่อดำเนินการต่อไป

4. การประชาสัมพันธ์สิทธิสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการส่งผลให้เข้าถึงสิทธิประโยชน์มากยิ่งขึ้น การประชาสัมพันธ์สิทธิสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการเพื่อให้ผู้ต้องขังพิการมีความสามารถในการเข้าถึงสิทธิของตน เพื่อให้กลุ่มผู้ต้องขังพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลต่างๆ ที่เป็นปัจจุบันและเท่าทันต่อสถานการณ์ ซึ่งมีผลการศึกษาทิศทางเดียวกับพรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ (2556,น. 52-53) พบว่า สิทธิคนพิการจะอยู่บนพื้นฐานเท่าเทียมกับบุคคลอื่น เพื่อให้คนพิการดำรงชีวิตอยู่ได้โดยอิสระและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในทุกด้านของการดำเนินชีวิต ประกอบกับการศึกษาของจักรภพ ดุลศิริชัย. (2556) และอรสา บุญโกสุม (2550) พบว่า คนพิการมีโอกาสในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ตลอดจนกิจกรรม แผนงานโครงการได้มากขึ้น ทำให้เห็นถึงความร่วมมือของแต่ละภาคีเครือข่ายที่มีส่วนร่วมในการสนับสนุนและช่วยเหลือคนพิการให้เข้าถึงสิทธิของคนพิการมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการผลักดันและพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกายในแต่ละเรือนจำและทัณฑสถานให้การก่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ทุกคนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ (Accessibility for all Act) อาทิ การพัฒนาและปรับปรุงทางลาด ราวจับ ทางเดิน การจัดหา

อุปกรณ์เสริมทางร่างกายให้เหมาะกับสภาพความพิการ เป็นต้น

2. ควรมีการพัฒนาเทคโนโลยีต่างๆ มาปรับใช้กับผู้ต้องขัง อาทิ ด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อสารณะเข้ามาช่วยเหลือผู้ต้องขังพิการอย่างสมเหตุสมผล เพื่อเกิดการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข่าวสารได้อย่างเท่าเทียม

3. ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการสิทธิสวัสดิการคนพิการ ตลอดจนให้ผู้ต้องขังพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสิทธิสวัสดิการเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

4. ควรมีการพัฒนาแนวทางในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการผู้ต้องขังพิการให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน

5. ควรมีนโยบายในการลดจำนวนผู้ต้องขังที่อยู่ภายในเรือนจำและทัณฑสถาน เนื่องจากจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นทำให้ความสามารถในการบริการของเรือนจำและทัณฑสถานต่างๆ ลดลง ดังนั้นอาจมีการนำเสนอแนวทางให้ภาครัฐบาลเข้ามาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้เกิดความเหมาะสม

อาทิ การทบทวนสถานะทางกฎหมายของผู้ต้องขัง การปรับวิธีการคุมขังเป็นการคุมความประพฤติให้อยู่ภายใต้การดูแลของหน่วยงานอื่นๆ หรือภายในชุมชนตามที่กำหนด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์เสริมทางร่างกายของผู้ต้องขังพิการภายในเรือนจำและทัณฑสถาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริการแก่ผู้ต้องขังพิการ

2. ควรมีการศึกษาถึงแนวทางการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการผู้ต้องขังพิการ เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติและพัฒนาของผู้ต้องขังพิการอย่างมีระบบและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน

3. ควรมีการศึกษาถึงการประเมินและติดตามผลการปฏิบัติงานด้านการจัดสวัสดิการผู้ต้องขังพิการ เพื่อนำไปพัฒนาการจัดสวัสดิการสำหรับผู้ต้องขังพิการต่อไป

บรรณานุกรม

กรมราชทัณฑ์ ส่วนสวัสดิการและสงเคราะห์ผู้ต้องขัง. *แนวทางการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังพิการ*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์

กรีธา จงจิตต์. (2552) *ความต้องการเกี่ยวกับสวัสดิการของผู้ต้องขัง เรือนจำพิเศษธนบุรี*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ :ICRC. (2555). *น้ำ การสุขาภิบาล สุขอนามัย และที่อยู่อาศัยในเรือนจำ คำแนะนำเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: ภูมิภาคกรุงเทพ.

เจนณรงค์ อุন্নธชัย. (2549). *การเข้าถึงสิทธิประโยชน์จากกองทุนประกันสังคมของพนักงานมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สายสนับสนุนวิชาการ (Thammasat University Academic Supportive Staff's Access to Welfare Benefits Provided by the Social Security Fund)*.(สารนิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

จักรภพ ดุสิตรัชชัย. (2556). *การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับคนพิการในจังหวัดขอนแก่น กรณีศึกษาบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น*. วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา), ปีที่ 3(1)

- ชนา ยูสธณชิตี, ประฤดา สุริยันต์ และยวดี ธีรธราดล. (2549). *สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและเพื่อทุกคนในสังคม*. กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไท.
- ชัยชนก ไม้แก้ว และธานี วรภัทร์. (2564). ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและการรักษานามัยผู้ต้องขังและผู้ต้องขังป่วยในเรือนจำและทัณฑสถาน (Problems and Obstacles to the protection and hygiene of inmates and sick inmates in prisons and correctional institutions). วารสารมหาจุฬานาครธรรมศาสตร์. ปีที่ 8(6)
- ชัยญลักษณ์ รุ่งแสงจันทร์. (2563). แนวทางการพัฒนารูปแบบการบริการจัดการในสถาบันกึ่งคุ้มครองสวัสดิภาพและพัฒนาคนพิการ (Guidelines for the Development of Models and Management in institutions of division of welfare protection and development for persons with Disabilities). วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, ปีที่ 28(2)
- ธีราพร ดาวเจริญ. (2559). *การเข้าถึงสวัสดิการสังคมสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะศิลปศาสตร์.
- นิรมล รongศรีแย้ม. (2552). *การเข้าถึงสิทธิประโยชน์กองทุนประกันสังคมกรณีเจ็บป่วยของผู้ประกันตน สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ 4*. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, สาขาพัฒนาแรงงานและสวัสดิการ
- ปานิธาน ดิงตระกูล. (2556). *มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังในด้านสุขอนามัย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์
- พรธิดา วิเศษศิลปานนท์ และคณะ. *สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ*. (2556). *การติดตามการเข้าถึงสิทธิของคนพิการและการพัฒนารูปแบบระบบสวัสดิการที่ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิของคนพิการ*. มหาวิทยาลัยมหิดล, คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- วารีย์ ปัญจะผลินกุล. (2543). *การเข้าถึง (access) บริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ: ศึกษาเฉพาะกรณีสำนักงานคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์* (The Accessibility of Rehabilitation Services: A case study of the office of the committee on Rehabilitation of Disabled Persons, Department of Public Welfare). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์.
- ศิริลักษณ์ มาปง. (2551). *การเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการภายหลังการจดทะเบียนคนพิการ: ศึกษาเฉพาะศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
- สำนักสังคมสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์. (2551). *รายงานการศึกษาวิจัยการเสริมสร้างสมรรถนะและการศึกษาเปรียบเทียบเพื่อพัฒนางานสังคมสงเคราะห์ในงานราชทัณฑ์*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.
- สุดา สุวรรณรักษ์. (2549). *การปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง: ภาพสะท้อนจากผู้ต้องขังในทัณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อรสา บุพโกสม. (2550). *ประเภทเครือข่ายทางสังคมและการสนับสนุนทางสังคมในการพัฒนาศักยภาพของผู้พิการทางสายตา : กรณีศึกษา ณ มูลนิธิคอลฟีลด์ เพื่อคนตาบอด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์